

Јелена АНТОВИЋ*

ПРЕГЛЕД ФОНДОВА И ЗБИРКИ АРХИВСКИХ И НЕАРХИВСКИХ ИНСТИТУЦИЈА ЦРНЕ ГОРЕ

(Поводом књиге *Архивски фондови и збирке у Републици Црној Гори, том I-II*, Цетиње, 2001.)

Говорити о публикацији "Архивски фондови и збирке у Републици Црној Гори, том I-II" која је у децембру мјесецу 2001. године у издању Државног архива Црне Горе изашла из штампе није нимало једноставно чак ни за лице које се веома уско стручно бави архивистиком. Зато је жеља аутора ових редака да читаоцу Историјских записа, који ће несумњиво имати потребу да се поближе упозна са њеним садржајем, укаже на вриједност ове публикације и, не оптерећујући га детаљима, на једноставан начин, упути како ће је користити.

Државни архив Црне Горе је поводом прославе јубилеја 100 година Државне архиве у Књажевини Црној Гори и 50 година свог постојања,¹ одлучио да објелодани који се то архивски фондови и збирке у Црној Гори данас чувају у депоима његових архивских одјељења, библиотека, музеја и вјерских институција, и све то сабере у публикацији под називом "Архивски фондови и збирке у Републици Црној Гори".

Како је Савез архивских радника Југославије још 1983. године у Београду објавио публикацију под називом "Архивски фондови и збирке у СФРЈ - СР Црна Гора"² са подацима о фондовима и збиркама архива и архивских одјељења Црне Горе из 1976. године, у Државном архиву Црне Горе дошло се до, готово једино могућег, рјешења да се та публи-

* Аутор је виши архивист у Државном архиву Црне Горе, Котор.

¹ Свечана прослава јубилеја обиљежена је на Цетињу 23. јануара 2002. године поздравним говорима најеминентнијих личности архивистике наше земље и иностранства, уручивањем јубиларне плакете архивским одјељењима и појединцу, изложбом докумената, као и промоцијама публикација Државног архива Црне Горе. Том приликом ову публикацију промовисала је Јадранка Селхановић, помоћник директора Државног архива Црне Горе.

² Архивски фондови и збирке у СФРЈ СР, Црна Гора, /издавач: Савез архивских радника Југославије, Београд, 1983. стр. 1-146.

кација Савеза објави као фототипско издање и приреди као I том (страница 1-146 I тома, жута нијанса папира) ове јубиларне публикације Државног архива. Док је за новопримљене фондове и збирке од стваралаца за период 1976-2000, фондове и збирке неких постојећих и новооснованих архивских одјељења чија грађа није обухваћена I томом Савеза, као и за фондове и збирке неархивских институција, одлучено да се приреде као II том (страница 1-300 II тома, бијела нијанса папира) ове јубиларне публикације Државног архива Црне Горе.³ То је разлог због којег јубиларна публикација Државног архива Црне Горе носи назив "Архивски фондови и збирке у Републици Црној Гори, том I-II". Да би такво рјешење одмах и упало у очи приликом коришћења публикације као цјелине, два тома су представљена различитим нијансама папира.

Ко жели данас да, користећи се публикацијом коју представљамо, упозна садржаје депоа у којима је похрањена архивска грађа у Црној Гори, у ком архиву, архивском одјељењу, библиотеци, музеју или вјерској институцији се налази, ко жели данас да сазна који су то називи архивских фондова и збирки у Црној Гори, о сједишту ствараоца, распону година постојања ствараоца, распону година грађе, количини архивске грађе, срећености архивског фонда или о израђеним информативним средствима, мора неизоставно да се користи и једним и другим томом.

Књига формата 25x17 луксузно је опремљена тврдим корицама, тамно плаве подлоге. На корицама је златним, великим словима исписано ћирилицом име издавача "Државни архив Црне Горе", назив публикације "Архивски фондови и збирке у републици Црној Гори", утиснут печат на ком је уписано писаним словима "Црногорскога правитељствујућег сената печат" и на дну корица великим словима "Том I-II".

Два тома која су назначена у самом наслову књиге и физички су представљена различитим нијансама папира између корица. На самом почетку објаснили смо о чему се заправо ради.

Чињеница да ова два тома чине недјелјиву цјелину и да их је једино могуће користити као цјелину наводи нас на закључак да их је пожељно и приказати упоредо, а не један по један, што ће заинтересованом кориснику ове публикације Државног архива Црне Горе увелико олакшати приступ информацијама.

На самом почетку и крају цјелокупне публикације дати су подаци о људима који су заслужни за њено објављивање. Издавач публикације је, као што смо већ навели, Државни архив Црне Горе са сједиштем на Цетињу у чије име је потписан његов директор, Рајко Калезић. Редакција је радила у саставу: Јелена Антовић, Тадија Бошковић, Јелена Живковић, Мирјана Каписода, Весна Лаковић, Радојка Мијајловић и Милан Сијерковић. Главни и одговорни уредник је Јелена Живковић. Редактори публикације су Јелена Антовић и Милан Сијерковић. Секретар редакције је Радојка Мијајловић, организациони секретар Мирјана Каписода, а

³ Архивски фондови и збирке у Републици Црној Гори, том I-II, /издавач: Државни архив Црне Горе, Цетиње, 2001, стр. 1-146 тома I и стр. 1-300 тома II. (У даљем навођењу: АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001)

фототип, прелом текста и дизајн урадио је Александар Беркуљан. Лектуру, електронску обраду текста и коректуру извршила је Јелена Антовић. Публикацију је штампао "ОБОД" - Цетиње у тиражу од 500 примјерака. Публикација има 450 страна. СР - Каталогизација у публикацији Централна народна библиотека Републике Црне Горе "Ђурђе Црнојевић", Цетиње.

И једном и другом тому претходи "Ријеч редакције"⁴ која, овој комплексној публикацији на самом почетку, рјешава сва питања неопходности њеног издања у два тома. Али о томе је на почетку већ било говора и та недоумица је разјашњена.

У фототипски представљеном тому I, први пут објављеном 1983. године, пописани су чланови Савезне редакције⁵ коју чине Даница Ј. Гавриловић, Трајко Зајковски, Петер Класинц, Јосип Колановић, мр Средоје Лалић, Даница Миленковић, Небојша Радмановић, Ислам Хашими и Марија Црнић, затим главни и одговорни уредник мр Средоје Лалић, секретар редакције Споменка Тот, организациони секретар редакције Радомир Јемуовић, редактор тома за СР Црну Гору Марија Црнић, технички уредник Душан Пападополос и коректор Драгољуб Јемуовић.

"Сарадници-аутори на припреми публикације"⁶ и "Садржај"⁷ претходе уводним поглављима оба тома.

У уводном поглављу истог тома I из 1983. године, под називом "Архиви у Социјалистичкој Републици Црној Гори",⁸ даје се преглед рада на сакупљању и заштити архивске грађе у Црној Гори, архивској мрежи и организацији архивске дјелатности послје Другог свјетског рата, чему претходи и краћи историјат о бризи за чување архивалија у Црној Гори кроз вјекове. У Социјалистичкој Републици Црној Гори тада раде и дјелују сљедећи архиви и архивска одјељења: Архив Социјалистичке Републике Црне Горе на Цетињу (са одјељењем за подручје општине Цетиње), Историјски архив у Котору (са одјељењем за подручје општине Котор), Архив Херцег-Новог (за подручје општине Херцег-Нови), Општински архив Будве (за подручје општине Будва), Општински архив у Титограду (за подручје општине Титоград), Архивски центар у Никшићу (за подручје општина: Никшић, Плужине, Шавник и Жабљак), Регионални архив Иванграда који је у саставу Полимског музеја (за подручје општина Иванград, Плав и Рожаје) и Архив за раднички покрет Социјалистичке Републике Црне Горе који је од 1959. године у саставу Историјског института СР Црне Горе у Титограду. На крају овог поглавља дата је "Библиографија радова о архивима и архивској грађи Социјалистичке Републике Црне Горе", гдје су наведене 23 библиографске јединице.

У уводном поглављу тома II, под називом "Преглед историјског

⁴ АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 1 тома I и стр. 1. тома II.

⁵ АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 2 тома I.

⁶ АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 4 тома I и стр. 2-4 тома II.

⁷ АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 7 тома I и стр. 7-8 тома II.

⁸ Марија Црнић-Пејовић, Архиви у Социјалистичкој Републици Црној Гори, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 9-13 тома I.

развитка архивске службе у Црној Гори",⁹ историјат развоја архивске службе у Црној Гори дијели се на период до и од реорганизације, која је спроведена 1992. године, па зато поднаслови унутар овог поглавља носе називе "Архивска служба у Црној Гори до реорганизације 1992. године" и "Архивска служба у Црној Гори од реорганизације 1992. године - Државни архив Црне Горе, организациона структура и дјелатност". Из овог Прегледа јасно је да је то заиста преломна година у организацији архивске службе у Црној Гори. Сви до тада основани архиви: Архив Црне Горе, Историјски архив Котор, Архив Херцег-Новог, Општински архив Подгорица, Општински архив Будва, Архив за раднички покрет Историјског института СРЦГ, као и архиви који су били у саставу општинских културних центара у Бару, Никшићу, Даниловграду, Бијелом Пољу и Беранама - ушли су у састав Државног архива Црне Горе као његове организационе јединице. У вријеме објављивања публикације Државног архива Црне Горе, дакле 2001. године, архивска служба у Црној Гори организована је тако да Државни архив Црне Горе посједује следеће секторе и одјељења. У оквиру Сектора за контролу, заштиту, преузимање и смјештај архивске грађе републичких органа и организација - Одјељење за контролу и заштиту архивске грађе; Одјељење Централног депоа. У оквиру Сектора за сређивање и обраду архивске грађе - Одјељење за сређивање и обраду архивске грађе старог периода до 1945. године Цетиње; Одјељење за сређивање и обраду архивске грађе старог периода до 1918. године Историјски архив Котор; Одјељење за сређивање и обраду архивске грађе републичких органа и организација новог периода до 1945. године Цетиње; Одјељење за сређивање и обраду архивске грађе републичких органа и организација новог периода од 1945. године Подгорица. У оквиру Центра за научну, информативну и културно-просвјетну дјелатност - Одјељење за научну дјелатност; Одјељење за информативну дјелатност; Одјељење за културно-просвјетну дјелатност. У оквиру Центра за техничку заштиту архивске грађе - Одјељење за конзервацију и рестаурацију; Одјељење за микрофилмовање и репрографисање архивске грађе. У оквиру Сектора за контролу, заштиту, преузимање, смјештај, сређивање, обраду и коришћење архивске грађе локалних органа и организација - Архивско одјељење Подгорица, за општине Подгорица и Даниловград, са сједиштем у Подгорици; Архивско одјељење Никшић, за општине Никшић, Плужине и Шавник, са сједиштем у Никшићу; Архивско одјељење Бијело Поље, за општину Бијело Поље; Архивско одјељење Беране, за општине Беране и Рожаје, са сједиштем у Беранама; Архивско одјељење Андријевица, за општине Андријевица и Плав, са сједиштем у Андријевици; Архивско одјељење Колашин, за општине Колашин и Мојковац, са сједиштем у Колашину; Архивско одјељење Пљевља за општине Пљевља и Жабљак, са сједиштем у Пљевљима; Архивско одјељење Бар, за општину Бар, са сједиштем у Бару; Архивско одјељење Улцињ, за општину Улцињ, са сједиштем у

⁹ Јелена Живковић, Преглед историјског развитка архивске службе у Црној Гори, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 9-24 тома II.

Улцињу; Архивско одјељење Будва, за општину Будва, са сједиштем у Будви; Архивско одјељење Херцег-Нови, за општину Херцег-Нови, са сједиштем у Херцег-Новом; Архивско одјељење Цетиње, за општину Цетиње, са сједиштем у Цетињу; Архивско одјељење Котор, за општину Котор, са сједиштем у Котору. Државни архив Црне Горе посједује и Службу за вршење нормативно-правних, рачуноводствених и општих послова. На крају овог поглавља дати су и "Извори и литература" са наведеном 51 библиографском јединицом.

И том I и том II, унутар поглавља под називом "Преглед архивских фондова и збирки"¹⁰ а прије навођења фондова и збирки појединачних архивских институција Црне Горе, из "Објашњења и тумача знакова и скраћеница"¹¹ тома I и II и "Основних података"¹² тома II - дају објашњења за коришћење прегледа фондова и збирки. Суштина је у следећем: попису фондова и збирки једног архива, архивског одјељења или неархивске институције, претходи његов краћи историјат са наведеним називом и адресом, датумом оснивања, организационом структуром, територијалном и стварном надлежности, могућностима за пружање техничких услуга, раду читаонице, радном времену, броју архивских фондова и збирки, општим карактеристикама архивске грађе, информативним средствима, библиотеци, библиографијом издатих публикација и др. За сваки архивски фонд, затим, дају се подаци о његовом редном броју, називу, мјесту-сједишту ствараоца, распону година постојања ствараоца, распону година грађе, количини архивске грађе и сређености архивског фонда, односно израђеним информативним средствима. Преглед архивских фондова и збирки у оквиру сваког архива, архивског одјељења или неархивске институције има одјељак за: А-архивске фондове, Б-личне и породичне архивске фондове и В-збирке, док је као основ за њихово разврставање према областима, групама, подгрупама и периодима послужила "Класификациона шема".

Том I даје горе наведене податке о фондовима и збиркама за: Архив Црне Горе Цетиње¹³ за 326 фондова и 7 збирки, Историјски архив Котор¹⁴ за 144 фонда и 30 збирки, Архив Херцег-Новог¹⁵ за 39 фондова и

¹⁰ АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 15-78 тома I и 25-225 тома II.

¹¹ Коначни текст "Основних правила за припрему публикације Архивски фондови и збирке у архивима и архивским одјељењима СФРЈ" усвојен је на сједници Савезне комисије за водич кроз архивске фондове Југославије која је одржана 13. децембра 1974. године у Београду (Архивист, број 2, Београд, 1974, стр. 182), АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 17-23 тома I. За том II ова правила и Методолошко упутство Савеза архивских радника Југославије за израду X, допунског тома који никада није публикован, адаптирала је за Државни архив Црне Горе и ову публикацију Јелена Живковић. Јелена Живковић, Објашњења и тумач знакова и скраћеница, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 31-37 тома II.

¹² Јелена Живковић, Основни подаци, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 27-29 тома II.

¹³ Јелена Живковић, Архив Црне Горе Цетиње, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 25-42 тома I (веза са стр. 41-54 тома II).

¹⁴ Др Милош Милошевић, Историјски архив Котор, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 43-56 тома I (веза са стр. 55-73 и 125-135 тома II).

¹⁵ Марија Црнић - Пејовић, Архив Херцег-Новог, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001,

5 збирки, Архивски Центар Никшић¹⁶ за 57 фондова и 4 збирке и Архив за раднички покрет при Историјском институту СР Црне Горе Титоград¹⁷ за 17 фондова и 21 збирку. Прије навођења билешке и прегледа сваког архива или архивског одјељења, осим Архивског центра Никшић, дата је фотографија у црно-бијелој техници.

Том II, за исте ове институције, које су, као што је већ речено, ре-организацијом архивске службе у Црној Гори спроведеном 1992. године, постале организациона јединица Државног архива Црне Горе, даје основне податке о њиховим новопримљеним фондовима и збиркама преузетим од стваралаца за период 1976-2000. Тако је за тај период: Одјељење за сређивање и обраду архивске грађе републичких органа и организација старог периода до 1945. године и новог периода од 1945. године Цетиње,¹⁸ допуњено са 85 фондова и 18 збирки; Одјељење за сређивање и обраду архивске грађе старог периода до 1918. године Историјски архив Котор,¹⁹ допуњено са 55 фондова и 10 збирки; Одјељење за сређивање и обраду архивске грађе републичких органа и организација новог периода од 1945. године Подгорица,²⁰ допуњено са 1 фондом и 3 збирке; Архивско одјељење Котор,²¹ допуњено са 45 фондова; Архивско одјељење Никшић,²² допуњено са 11 фондова; Архивско одјељење Херцег-Нови,²³ допуњено са 87 фондова и 8 збирки.

Том II, затим, даје податке о неким постојећим као и новооснованим архивским одјељењима чија грађа није обухваћена I томом, а то су: Архивско одјељење Андријевица²⁴ за 50 фондова и 1 збирку; Архивско одјељење Бар²⁵ за 35 фондова и 5 збирки; Архивско одјељење Бера-

стр. 57-63 тома I (веза са стр. 163-172 тома II).

¹⁶ Душан Јововић, Архивски центар Никшић, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 65-72 тома I (веза са стр. 137-141 тома II).

¹⁷ Славко Станишић, Архив за раднички покрет при Историјском институту СР Црне Горе Титоград, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 73-78 тома I (веза са стр. 75-79 тома II).

¹⁸ Јелена Живковић, Државни архив Црне Горе - Одјељење за сређивање и обраду архивске грађе републичких органа и организација старог периода до 1945. године и новог периода од 1945. године Цетиње, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 41-54 тома II (веза са стр. 25-42 тома I).

¹⁹ Јелена Антовић, Државни архив Црне Горе - Одјељење за сређивање и обраду архивске грађе старог периода до 1918. године Историјски архив Котор, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 55-73 тома II (веза са стр. 43-56 тома I и 125-135 тома II).

²⁰ Драгослав Бојовић, Државни архив Црне Горе - Одјељење за сређивање и обраду архивске грађе републичких органа и организација новог периода од 1945. године Подгорица, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 75-79 тома II (веза са стр. 73-78 тома I).

²¹ Милица Стругар, Државни архив Црне Горе - Архивско одјељење Котор, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 125-135 тома II (веза са стр. 43-56 тома I и стр. 55-73 тома II).

²² Војислав Краљачић, Државни архив Црне Горе - Архивско одјељење Никшић, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 137-141 тома II (веза са стр. 65-72 тома I).

²³ Радојка Миајловић, Државни архив Црне Горе - Архивско одјељење Херцег-Нови, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 163-172 тома II (веза са стр. 57-63 тома I).

²⁴ Иван Делевић, Државни архив Црне Горе - Архивско одјељење Андријевица, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 81-86 тома II.

²⁵ Милисав Пешић, Државни архив Црне Горе - Архивско одјељење Бар, АФИЗРЦГ,

не²⁶ за 90 фондова и 3 збирке; Архивско одјељење Бијело Поље²⁷ за 61 фонд и 2 збирке; Архивско одјељење Будва²⁸ за 44 фонда и 12 збирки; Архивско одјељење Колашин²⁹ за 3 фонда; Архивско одјељење Пљевља³⁰ за 28 фондова и 1 збирку; Архивско одјељење Подгорица³¹ за 49 фондова и 6 збирки; Архивско одјељење Улцињ³² за 14 фондова и 1 збирку; Архивско одјељење Цетиње³³ за 8 фондова.

И, коначно, том II даје податке о неархивским институцијама, библиотекама, музејима и вјерским заједницама, чија грађа такође није обухваћена I томом:

- за библиотеке: Централну народну библиотеку "Ђурђе Црнојевић" Цетиње,³⁴ за 5 фондова и 6 збирки; Народну библиотеку "Радосав Љумовић" Подгорица,³⁵ за 1 фонд;

- за музеје: ЈУ Народни музеј Црне Горе Цетиње³⁶ за 23 фонда и 11 збирки; Музеј града Пераста³⁷ за 2 фонда и 1 збирку; Музеје и галерије Подгорица³⁸ за 2 збирке;

- за вјерске заједнице: *Православне вјерске заједнице*: Архив Митрополије црногорско-приморске Цетиње³⁹ за 36 фондова и 20 збирки; Архив Српске православне цркве Котор⁴⁰ за 11 фондова и 2 збирке; Српски православни манастир Бања Рисан⁴¹ за 2 фонда и 2 збирке; Српску

том I-II, Цетиње, 2001, стр. 87-93 тома II.

26 Драгиша Боричић, Државни архив Црне Горе - Архивско одјељење Беране, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 95-102 тома II.

27 Тадија Бошковић, Државни архив Црне Горе - Архивско одјељење Бијело Поље, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 103-110 тома II.

28 Срђан Пејовић, Државни архив Црне Горе-Архивско одјељење Будва, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 111-118 тома II.

29 Весна Перовић, Државни архив Црне Горе - Архивско одјељење Колашин, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 119-123 тома II.

30 Вукомир Брајовић, Државни архив Црне Горе - Архивско одјељење Пљевља, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 143-148 тома II.

31 Радмила Раичевић, Државни архив Црне Горе - Архивско одјељење Подгорица, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 149-155 тома II.

32 Љиљана Булатовић, Државни архив Црне Горе - Архивско одјељење Улцињ, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 157-162 тома II.

33 Мирјана Каписода, Државни архив Црне Горе - Архивско одјељење Цетиње, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 173-177 тома II.

34 Мирјана Каписода, Јелена Ђуровић, Милорад Миловић, Централна народна библиотека Црне Горе "Ђурђе Црнојевић" Цетиње, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 183-184 тома II.

35 Невенка Газивоца, Радмила Раичевић, Милић Радосав, Народна библиотека "Радосав Љумовић" Подгорица, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 184 тома II.

36 Мирјана Каписода, Љубо Радулов, Архивско одјељење Народног музеја Црне Горе Цетиње, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 189-191 тома II.

37 Јелена Антовић, Музеј града Пераста, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 191-192 тома II.

38 Невенка Газивоца, Радмила Раичевић, Наташа Ђулафић, Божидар Ђондовић, Музеји и галерије Подгорице, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 192-193 тома II.

39 Предраг Вукић, Архив Митрополије црногорско-приморске са прегледом његових фондова и збирки, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 199-203 тома II.

40 Јелена Антовић, Момчило Кривокапић, Архив Српске православне цркве Котор, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 203-204 тома II.

41 Јелена Антовић, Српски православни манастир Бања Рисан, АФИЗРЦГ, том I-II,

православну парохију Морињ⁴² за 3 фонда и 2 збирке; Српску православну парохију Ораховац⁴³ за 1 фонд и 2 збирке; Српску православну парохију Рисан⁴⁴ за 2 фонда и 2 збирке; Саборну цркву светог Георгија Подгорица⁴⁵ за 1 фонд. *Римокаџоличке вјерске заједнице*: Бискупски архив Котор⁴⁶ за 12 фондова и 5 збирки; Архив библиотеке Фрањевачког самостана свете Кларе Котор⁴⁷ за 1 збирку; Цркву блажени Грација Муо⁴⁸ за 1 фонд и 1 збирку; Жупски уред Рисан⁴⁹ за 1 фонд и 1 збирку; Цркву светог Петра Љута⁵⁰ за 1 фонд и 1 збирку; Цркву блажене дјевике Марије од снијега Шкаљари⁵¹ за 1 збирку; Наджупски архив цркве светог Николе Пераст⁵² за 12 фондова и 4 збирке; Цркву светог Еустахија Доброта⁵³ за 3 фонда и 17 збирки; Цркву светог Матеја Доброта⁵⁴ за 11 фондова и 4 збирке; Самостан светог Николе Прчањ⁵⁵ за 8 фондова и 5 збирки; Жупски уред Горњег и Доњег Столива⁵⁶ за 1 фонд и 2 збирке. *Исламске вјерске заједнице*: Мешихат исламске заједнице Подгорица⁵⁷ за 1 фонд; џамију Ђазим Бејин Тузи⁵⁸ за 1 фонд.

Прије навођења биљешке и прегледа сваког појединачног архивског одјељења, осим неархивских институција, дата је њихова фотографија у боји.

Цетиње, 2001, стр. 205 тома II.

⁴² Јелена Антовић, Српска православна парохија Морињ, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 205 тома II.

⁴³ Јелена Антовић, Српска православна парохија Ораховац, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 206 тома II.

⁴⁴ Јелена Антовић, Српска православна парохија Рисан, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 206 тома II.

⁴⁵ Предраг Вукић, Саборна црква светог Георгија Подгорица, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 207 тома II.

⁴⁶ Јелена Антовић, мр Јован Маргиновић, Бискупски архив Котор, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 211-213 тома II.

⁴⁷ Јелена Антовић, фра Динко Влашић, Фрањевачка библиотека самостана свете Кларе Котор, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 213-214 тома II.

⁴⁸ Јелена Антовић, Црква Блажени Грација Муо, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 214-215 тома II.

⁴⁹ Јелена Антовић, Жупски уред Рисан, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 215 тома II.

⁵⁰ Јелена Антовић, Црква св. Петра Љута, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 215 тома II.

⁵¹ Јелена Антовић, Црква Блажене дјевике Марије од снијега Шкаљари, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 216 тома II.

⁵² Јелена Антовић, Наджупски архив цркве светог Николе Пераст, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 216-217 тома II.

⁵³ Јелена Антовић, Црква светог Еустахија Доброта, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 217-218 тома II.

⁵⁴ Јелена Антовић, Црква светог Матеја Доброта, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 218 тома II.

⁵⁵ Јелена Антовић, Црква светог Николе Прчањ, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 219-220 тома II.

⁵⁶ Јелена Антовић, Жупски уред Горњег и Доњег Столива, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 220 тома II.

⁵⁷ Невенка Газивода, Радмила Раичевић, Мешихат исламске заједнице Подгорица, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 223-224 тома II.

⁵⁸ Невенка Газивода, Радмила Раичевић, Бајро Аговић, џамија (Ђазим Беин) Тузи са прегледом његових фондова, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 224 тома II.

Слиједи три индекса која су израђена и за том I и за том II. Индекси су кључни приликом коришћења ове публикације. То су "Предметни", "Топографски" и "Хронолошки индекс".

"Предметни индекс"⁵⁹ тома I и тома II⁶⁰ обухвата све архивске фондове и збирке који су цитирани у њиховим прегледима али не укључују фондове и збирке неархивских институција. Састоји се од "Објашњења", "Садржаја" и пописа фондова и збирки. Предметни индекс сачувао је основну структуру оба прегледа, односно одјелке, основне групе, периоде или подгрупе архивских фондова сходно класификационој схеми и ту структуру једноставно је наћи у "Садржају", што увелико олакшава проналажење траженог фонда. Када се фонд или збирка пронађу, тада се једноставно након наведеног сједишта архивског фонда, пронађе број који је сваком архиву односно архивском одјељењу додијељен у "Објашњењу", по чему сазнајемо у ком архиву или архивском одјељењу се тај фонд или збирка чува, а затим сазнајемо под којим редним бројем је односни архивски фонд или збирка наведен у прегледима. Архивски фонд или збирка у свакој групи или подгрупи чини посебну цјелину у погледу азбучног редослиједа њихових имена и они су груписани као истородни архивски фондови и збирке који имају сличне називе. Тај заједнички назив је дат у облику множине, великим словима. Када поред заједничког дијела назива фонда постоји и ближи назив ствараоца фонда, онда је тај дио назива наведен прије назива мјеста.

"Топографски индекс"⁶¹ и једног и другог тома⁶² даје податке само о архивским фондovima које они пописују и није израђен за неархивске институције. Састоји се од "Објашњења", "Садржаја" и пописа фондова. Овај индекс омогућава кориснику брз и једноставан увид у ствараоце архивских фондова који су постојали и дјеловали са сједиштем у неком одређеном мјесту, као и у цјелокупну грађу фондова чији се дијелови чувају у више архива или архивских одјељења у Црној Гори. Ако корисник хоће да пронађе на којој се страни овог индекса налази тражено мјесто, пронаћи ће га у садржају у коме су азбучним редом наведена сва мјеста обухваћена индексом и стране на којима се она налазе. Сједишта ствараоца архивских фондова дата су азбучним редом. Архивски фондови у оквиру једног мјеста наведени су истим редом као у прегледима I и II тома. Нумеричка ознака с лијеве стране назива архивског фонда означава његову структуру и показује одјељак, основну групу, групу, подгрупу или врсту архивских фондова, према класификационој схеми. Послије архивског фонда, наведен је временски распон архивске грађе архивског

⁵⁹ АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 79-97 тома I и 225-244 тома II

⁶⁰ Марија Црнић Пејовић, Предметни индекс, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 79-97 тома I;
Мирјана Каписода, Предметни индекс, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 225-244 тома II.

⁶¹ АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 99-127 тома I и 245-281 тома II.

⁶² Марија Црнић Пејовић, Топографски индекс, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 99-127 тома I;
Јелена Антовић, Топографски индекс, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 245-281 тома II.

фонда. Иза зареза, први дио бројчане ознаке показује архив или архивско одјељење Црне Горе у коме се тај архивски фонд чува, а други дио означава редни број архивског фонда под којим је он наведен у прегледима.

"Хронолошки индекс"⁶³ тома I и II⁶⁴ омогућава кориснику брз и једноставан увид у структуру фондова и збирки по периодима, као и у којим се архивима и архивским одјељењима Црне Горе они налазе. Не обухвата фондове и збирке неархивских институција. Унутар сваког од периода сачувана је основна структура коју прегледи имају. Као мјерило за разврставање архивских фондова и збирки у одговарајуће периоде узиман је цјелокупни распон година архивске грађе, а не само почетна и завршна година. Испод назива појединих одјељака и група наведене су, с лијеве стране, скраћене ознаке за архиве и архивска одјељења у којима се налазе архивски фондови и збирке из одговарајућег периода. Послије ознаке архива или архивског одјељења, у продужетку, с десне стране, наведени су редни бројеви архивских фондова и збирки из прегледа за одговарајући архив или архивско одјељење. Проналажење архивских фондова и збирки остварује се тако што се у прегледима прво пронађе архивско одјељење, а затим тражени редни број под којим су наведени подаци о архивском фонду или збирци.

"Библиографија архивских публикација",⁶⁵ која је обухваћена само I томом, даје податке о двјема врстама публикација: публикованим информативним средствима, гдје се наводе 2 библиографске јединице, и зборницима архивске грађе, са наведене 4 библиографске јединице.

На крају треба свакако истаћи да су у едицији наведена имена само дијела архивских радника и службеника који су непосредно учествовали у припреми ових томова за штампу. Њима треба придружити више десетина млађих и старијих архивских генерација које су уз свој редован рад водиле бригу и о архивима библиотека, музеја и цркава, а чији су рад и знање деценијама уграђивани са једином жељом да се архивска грађа као општеномодно и општекултурно добро сачува и да служи за добробит човјечанства.

Државни архив Црне Горе овом двотомном научно-информативном едицијом заиста је пружио драгоцјен допринос струци, култури и науци.

⁶³ АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 129-136 тома I и 283-296 тома II.

⁶⁴ Марија Црнић Пејовић, Хронолошки индекс, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 129-136 тома I;

Јелена Антовић, Хронолошки индекс, АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 283-296 тома II.

⁶⁵ АФИЗРЦГ, том I-II, Цетиње, 2001, стр. 137 тома I.